

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1892/24
25.7.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и Весне Дамјановић, чланова већа у парничном поступку по тужби тужиље АА из ..., коју заступа пуномоћник Мирослав Рељић, адвокат из Београда, Улица Булевар Арсенија Чарнојевића бр.25/20, против туженог ББ из ..., коју заступа пуномоћник Анђелко Лежајић, адвокат из Београда, Улица Војводе Миленка бр.1, ради редукције тестаменталног располагања, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 2987/23 од 18.09.2023. године, исправљене решењем истог суда П 2987/23 од 22.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 25.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 2987/23 од 18.09.2023. године, исправљена решењем истог суда П 2987/23 од 22.11.2023. године, у ставу првом изреке тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиље АА из ..., којим је тражила да се смањи располагање оставиље пок. ВВ учињено завештањем сачињеним дана 24.05.2004.године, а проглашеним дана 23.07.2010. године пред Првим основним судом у Београду до висине 1/4 идеалног дела због повреде нужног дела тужиље, те да се утврди да је тужиља власник са уделом од 1/4 на имовини која чини заоставштину пок. ВВ, као неоснован.

ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 2987/23 од 18.09.2023. године, исправљене решењем истог суда П 2987/23 од 22.11.2023. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужиља да туженом надокнади трошкови поступка у износу од 231.300,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, исправљеном решењем, ставом првим изреке усвојен је

тужбени захтев тужиље АА из ..., па је смањено располагање оставиље пок. ВВ учињено завештањем сачињеним дана 24.05.2004. године, а проглашеним дана 23.07.2010. године пред Првим основним судом у Београду, до висине 1/4 идеалног дела због повреде нужног дела тужиље и утврђено је да је тужиља власник са уделом од 1/4 на имовини која чини заоставштину пок. ВВ. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 283.050,00 динара.

Против наведене пресуде благовремено је жалбу изјавио тужени побијајући је из свих разлога предвиђених одредбом чл. 373 став 1 Закона о парничном поступку. Трошкове другостепеног поступка није тражио.

Тужиља је благовремено доставила одговор на жалбу. Трошкове другостепеног поступка је тражила.

Испитујући побијану пресуду у оквиру законских овлашћења из одредбе чл. 386 Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС”, бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-други закон), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према стању у списима, у овом парничном поступку правноснажно је одлучено у погледу основног тужбеног захтева тужиље којим је тражила да се утврди да је ништаво завештање пок. ВВ, сачињено у форми писменог завештања пред сведоцима дана 24.05.2004. године и проглашено пред Првим основним судом у Београду дана 23.07.2010. године, тако што је Апелациони суд у Београду пресудом Гж 6796/20 од 01.04.2021. године преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П 19107/20 од 21.07.2020. године у ставу првом изреке (којим је одлучивано о основном тужбеном захтеву) тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се утврди да је ово завештање пок. ВВ ништаво, док је у погледу одлуке о трошковима поступка садржане у ставу другом изреке исте пресуде предмет враћен првостепеном суду на поновно одлучивање да суд о истима одлучи након што донесе одлуку и у погледу постављеног захтева из тужбе као евентуалног а којим се тражи смањење располагања оставиље учињене завештањем због повреде нужног дела.

Пресуда Апелационог суда у Београду Гж 6796/20 од 01.04.2021. године потврђена је од стране Врховног касационог суда (садашњег назива Врховни суд) Рев.5976/21 од 14.07.2022. године и ревизија тужиље одбијена као неоснована. Чињенична подлога утврђена у току овог парничног поступка идентична је у погледу одлучивања по основном и по евентуалном тужбеном захтеву.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су деца сада пок. ВВ, која је

1892/24

преминула дана 25.11.2009. године. Сада пок. ВВ сачинила је дана 24.05.2004. године писмено завештање пред сведоцима, у којем је у ставу један, констатовала да је при чистој свести одлучила да састави ово завештање и изнесе своју последњу вољу у погледу тога како да се њена имовина распореди након њене смрти; у ставу два, констатовала је да на данашњи дан има следећу непокретну имовину, односно права: 1/2 власништва куће у ул. ..., која је изграђена на кп.бр. ..., уписана у ЗКУЛ.бр. ... КО ..., и наследни део непокретности – куће и земљишта у ул. ..., у ..., која јој припада по основу наслеђа иза њеног пок. супруга ГГ из ..., по основу завештања које је саставио њен пок. супруг и по основу закона; у ставу три, навела је да су њени законски наследници њена деца син ББ и ћерка ДД, обоје из ..., ул. ...; у ставу четири, да је одлучила да након њене смрти целокупна њена имовина (непокретна и покретна) у ... и у ... припадне њеном сину ББ; у ставу пет, да искључује из наследства своју кћи АА, што ради потпуно свесно и оправдано, те да она нормално не разговара са њом, туче је, физички и вербално малтретира, омаловажава и на сваки начин покушава да сруши њен углед код пријатеља, комшија и познаника, те да, иако станује у делу куће оставиљиног пок. супруга и оставиље, уопште не жели да учествује у трошковима за одржавање зграде, порезу, грејању и утрошку електричне енергије изјављујући: “Ја ћу плаћати када ја будем власник, а никако пре тога”, као и да су јој, због невероватно лошег односа, оставиљин пок. супруг ГГ и оставиља били обезбедили смештај ван њихове зграде и водили парницу против ње, али да је она успела да докаже да јој стан који су јој они били купили у ... није одговарајући; у ставу шест, да је АА оставиљиног унука, а свог сина, васпитала тако да оставиљи и он прети и физички је напада, те да због ових претњи није слободна у кретању по свом дворишту и кући, као и да, кад је сретне на улици, унук окрене главу да је не види, или се вулгарно изражава; у ставу седам, да овакво њено понашање (оставиљине ћерке) стално ствара сукоб, те да чак (њена ћерка) није у добрим односима ни са оставиљиним сином ББ; у ставу осам, верује да ће АА вероватно остварити своје право на нужни део од ГГ заоставштине, пошто је ГГ оставио тестамент по коме сва имовина пок. ГГ остаје оставиљи у наследство, а АА тражи поништај тог тестаментa, јер не признаје тестамент пок. ГГ у целисти, иако јој је познато да је ГГ саставио тестамент, те да је пок. ГГ оставиљу физички штитио од АА, као и да АА већ више од две године не улази у оставиљин део куће, нити жели да са њом нормално разговара; у ставу девет, да би њена деца ББ и АА живела у одвојеним деловима зграде, моли ББ да са АА нагодбом физички подели зграду, тако да ББ припадне спрат у целисти, у партеру две собе, купатило, шпајз и предсобље, а у полусутерену две гараже, велика кухиња и вешерница (сада се у њој налази подстаница за грејање), а да АА припадну у партеру две собе по 10 м², једна соба од 22 м², један шпајз, обе терасе, а у полусутерену ходник, кухиња и купатило; у ставу десет, да би се двориште поделило тако да гледано из ... улице, линија иде под углом од 90° на десни зид две гараже, тако да ББ може нормално да користи обе гараже, и та се линија продужава до краја плаца иза куће; у ставу једанаест, да је овако могуће да се изврши физичка деоба и да ББ и АА немају било какве неспоразуме око власништва и начина коришћења земљишта (дворишта), с тим што би и ББ и АА могли да граде било шта на својим деловима дворишта без сагласности сувласника, као и да ББ припадне искључиво право коришћења тавана, па и евентуалне градње на тавану без сагласности АА; у ставу дванаест, ово она жели, те да ако АА не прихвати овакав споразум, онда јој остаје идеални део који јој припадне од заоставштине иза пок. ГГ,

1892/24

као и да је у разговору са ББ схватила да би он пристао на деобу како је описала у свом завештању и да верује да ће он ову њену жељу поштовати, те да све зависи од АА; у ставу тринаест, да је њена жеља да се њена деца не свађају око имовине и да живе у бар нормалним односима, те да не морају да се друже, али да их моли да се не свађају и да толеришу једно друго; у ставу четрнаест, да жели са ББ да закључи уговор о доживотном издржавању, јер он њу издржава од смрти ГГ, те да су јој правници рекли да не може да закључи уговор о доживотном издржавању док се не заврши оставински поступак иза њеног пок. супруга ГГ, јер се уговор о доживотном издржавању може закључити тек кад се тачно зна који део имовине она оставља даваоцу издржавања, као и да је син ББ и данас практично издржава, брине се о њој и стално јој обезбеђује оно што јој је потребно за нормалан живот. Наведено завештање проглашено је пред Првим основним судом у Београду дана 23.07.2010. године. Цитираном правноснажном пресудом донетом у току овог парничног поступка на основу овако утврђеног чињеничног стања у складу са одредбом чл. 62 став 2 Закона о наслеђивању утврђено је да је спорно завештање оставиле ВВ пуноважно, да садржи све услове за пуноважно искључење тужиље из наслеђа у смислу цитираних одредби из чл. 61 и 62 Закона о наслеђивању, будући да у ставу петом садржи изјаву оставиле којом тужиљу искључује из наслеђа, као и узрок искључења (јер ју је тужила тукла, физички и вербално малтретирала, омаловажавала и на сваки начин покушавала да сруши њен углед, није желела да учествује у трошковима одржавања куће у којој је живела, плаћању пореза, грејања и утрошка електричне енергије, јер кућа није у њеном власништву, јер је и свог сина, оставиљиног унука, васпитавала тако да и он када оставиљу сретне на улици окрене главу или се вулгарно изражава, да јој прети и физички је напада, због чега оставиља није имала слободу кретања те да је услед оваквог понашања тужиље међу њима био стални сукоб, да тужила није у добрим односима ни са оставиљиним сином, овде туженим, који је оставиљу издржавао нити оставиљиног супруга ГГ, бринуо се о њој и стално је обезбеђивао све што је било потребно за нормалан живот) те је закључено да је воља оставиле да тужиљу искључи из наслеђа изражена на несумњив начин да су наведени и разлози који су били узрок искључења те је на исти начин изразила вољу да за наследника њене имовине постави сина, овде туженог, и да је у том делу завештања својом садржином у складу са одредбама чланова 62, 114 и 115 став 1 Закона о наслеђивању.

У наставку поступка ради одлучивања о евентуалном захтеву из тужбе ради смањења завештајних располагања првостепени суд је ценио да је пуномоћник туженог на рочишту дана 18.9.2023. године се изјаснио да не оспорава захтев за редукцију тестаменталног располагања и за утврђење да је тужила власник са уделом од 1/4 на заоставштини пок.ВВ те ценећи одредбу члана 39, 49, 42, 43 став 2 и 59 став 2 Закона о наслеђивању нашао да тужила основано тражи смањење завештајних располагања у висини нужног наследног дела тужиље иза смрти мајке сада пок.ВВ.

Наиме, према закључку првостепеног суда у тренутку смрти оставиља сада пок.ВВ имала је двоје деце, тужиљу и туженог који су једини улазили у круг њених законских наследника, а како је реч о наследницима првог наследног реда и да је предметним завештањем оставиља располагала у корист туженог то је неспорно да је у конкретном случају повређен нужни део тужиље који јој, као наследнику првог наследног реда која би на наслеђе конкурисала са овде туженом, припадала на име

1892/24

нужног дела у висини од 1/4 заоставштине, односно половина дела који би јој припао као законском наследнику првог наследног реда. Имајући у виду да тужени не спори захтев за редукацију тестаменталног располагања као и да се ради о благовремено поднетом захтеву то је првостепени суд нашао да су испуњени услови предвиђени цитираним одредбама Закона о наслеђивању за смањење завештајног располагања и утврђење удела у праву својине у висини нужног наследног дела од 1/4 на предмету заоставштине.

Међутим, из правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања – правилно утврђене садржине завештања сада покојне ВВ, првостепени суд је извео погрешан чињенично правни закључак да је тестаменталним располагањем повређен нужни наследни део тужиље и да она по том основу има право на смањење завештајног располагања и утврђења права својине по основу нужног наследног дела, због чега је погрешно примењујући материјално право усвојио тужбени захтев. На правилну примену материјалног права другостепени суд пази по службеној дужности, а на исто се основано указује изјављеном жалбом.

Законом о наслеђивању прописано је: чланом 78, да је завештање једнострано, лична и увек опозива изјава воље за то способног лица којом оно распоређује своју имовину за случај смрти, у законом одређеном облику; чланом 114, да се завештањем може поставити један или више наследника (став 1), да је наследник на основу завештања онај коме је завешталац оставио целокупну имовину или део те имовине одређене према њеној целини (став 2), да се наследником сматрају онај коме је завештањем, остављена једна или више одређених ствари или право ако је завешталац хтео да тај буде наследник (став 3); чланом 135 став 1, да одредбе завештања треба тумачити према правој намери завештаоцевој; чланом 61, да завешталац може искључити из наслеђа нужног наследника који се повредом неке законске или моралне обавезе теже огрешио о њега (ако се увредљиво или грубо односио према завештаоцу, ако је умишљајно учинио кривично дело према завештаоцу, његовом детету, усвојенику, брачном другу или родитељима, ако се одао нераду и непоштену животу); чланом 62, да искључење мора бити учињено у облику потребном за завештање (став 1), да искључење мора бити изражено на несумњив начин, а пожељно је навести и узрок искључења (став 2), да узрок искључења мора постојати у време оставиоцеве смрти (став 3). Одредбом члана 53 Закона о наслеђивању предвиђено је да кад је нужни део повређен смањује се завештајна располагања, а враћају се и поклони ако је то потребно да се нужни део намири.

Код неспорне чињенице да је тужиља нужни наследник оставиље сада пок.ВВ и код чињенице да је оставиља пуноважним завештањем јасно изразила вољу да је за свог завештајног наследника целокупне имовине одредила туженог, а на несумњив начин искључила из наслеђа тужиљу као нужног наследника, наводећи и разлоге због којих је искључује из наслеђа, то правилном применом цитираних одредби закона, тужиља не ужива право на судску заштиту у погледу захтева за смањење завештајних располагања, јер она на нужни наследни део нема право вољом оставиоца који ју је пуноважним завештањем из јасних разлога искључила из наслеђа. У тој ситуацији и чињеница да је тужени учинио неспорним право тужиље на смањење завештајног

располагања није од значаја јер би се на тај начин изиграла воља оставиоца и такво располагање странака било би супротно одредби члана 3 став 3 Закона о парничном поступку, односно овако изјашњење туженог је супротно циљу због којег је прописана ова изузетна могућност искључења из наслеђа коју је сада пок.ВВ искористила из наведених разлога у пуноважном завештању. Због свега наведеног, правилном применом одредби члана 62 Закона о наслеђивању тужила нема право на смањење завештајног располагања на начин опредељен у тужби.

Из изнетих разлога, првостепена пресуда је у ставу првом изреке морала бити преиначена и тужбени захтев тужиле одбијен као неоснован због чега је и одлучено као у ставу првом изреке, а на основу одредбе члана 394 тачка 3 и 4 ЗПП.

С обзиром да је првостепена пресуда преиначена, то је морала бити преиначена и одлука о трошковима поступка применом одредба чл. 165 став 2 у вези са одредбом чл. 153 и 154 ЗПП-а, тако што је обавезана тужила да туженом надокнади трошкове парничног поступка, с тим да укупан износ досуђених трошкова обухвата издатке које је тужени имао за радње предузете од стране пуномоћника из реда адвоката за приступ на 4 одржана рочишта у износу од по 10.500,00 динара, за приступ на 2 неодржана рочишта у износу од по 6.000,00 динара, за састав 6 поднесака износ од по 9.000,00 динара, за састав три жалбе у износу од по 18.000,00 динара и за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, као и на име таксе на одговор на тужбу у износу од 9.900,00 динара, за жалбу у износу од 19.800,00 динара и ревизију у износу од 39.600,00 динара све обрачунато по АТ важећој на дан закључења расправе и ТТ важећој на дан предузимања радње.

Одлука из става трећег донета је применом одредбе члана 165 у складу са одредбом члана 153 ЗПП имајући у виду успех туженог у поступку по жалби.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић